

İl ve İlçe İdare Kurullarının Muhtar ve İhtiyar Kurulu Üyelerinin Görevlerinden Çıkarılmasına Ait Olarak Verdikleri Kararlara Karşı Açılan Davaların İdare Mahkemesinin Görevine Girdiği

T.C.

DANIŞTAY

İdari Dava Daireleri Kurulu

Esas: 1992/167

Karar: 1994/42

Tarih: 28.01.1994

ÖZET: İl ve ilçe idare kurullarının muhtar ve ihtiyar kurulu üyelerinin görevlerinden çıkarılmasına ait olarak verdikleri kararlara karşı açılan davaların idare mahkemesinin görevine girdiği hk.

(442 sayılı Köy K. m. 41) (5442 sayılı İLİK. m. 60, 65) (2576 sayılı BİMK. m. 5, 15) (2575 sayılı Danıştay K. m. 24)

KARAR METNİ:

Temyiz eden (Davacılar) : ...

Vekilleri : Av. ...

Karşı Taraf (Davalılar) : I- ... Valiliği

2- ... Kaymakamlığı

İstemin Özeti : ili. ... ilçesine bağlı... Köyü İhtiyar Kurulu üyeleri olan davacıların 442 s. Yasanın 286 s. Kanunla değişik 41 inci maddesi uyarınca görevden uzaklaştırılmalarına ait 14.8.1989 günlü, 177 s. ... İlçe İdare Kurulu kararını onayan... Valiliği İl İdare Kurulunun 20.9.1990 günlü, 278 s. kararının iptali istemiyle açılan dava sonucunda Danıştay Sekizinci Dairesince verilen ve davanın reddine ait bulunan 4.11.1990 tarihli E:1990/1889, K:1991/1712 s. kararı davacılar temyiz etmekte ve usul ve hukuka aykırı olduğu iddialarıyla bozulmasını istemektedirler.

Davalı İdarelerin Savunmasının Özeti: Davalı idarelerce, Davacıların temyiz istemine cevap verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi: Dr. Ülkü Özcan

Danıştay Savcısı Belma Kösebalaban''ın Düşüncesi: Temyiz dilekçesinde öne sürülen hususlar. 2577 s. İdari Yargılama Usulü Yasasının 49 uncu maddesinin 1 inci fıkrasında belirtilen sebeplerden hiçbirisine uymayıp Danıştay Sekizinci Dairesince verilen kararın dayandığı hukuki ve kanuni nedenler karşısında anılan kararın bozulmasını gerektirir nitelikte görülmemektedir.

Açıklanan sebeplerle temyiz isteminin reddiyle daire kararının onanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunca gereği görüldü:

... İli. ... İlçesine bağlı... Köyü İhtiyar Kurulu Üyeleri olan davacıların 442 s. Yasanın 286 s. Kanunla değişik 41.maddesi uyarınca görevden uzaklaştırılmalarına ait 14.8.1989 günlü, 177 s. ... İlçe İdare Kurulu Kararını onayan... Valiliği İl İdare Kurulunun 20.9.1990 günlü, 278 s. kararının iptali istemiyle açılan davada. Danıştay Sekizinci Dairesince verilen ve davanın reddine ait bulunan 4.11.1991 günlü, E:1990/1889, K:1991/1712 s. kararı davacılar temyiz etmekte ve bozulmasını istemektedirler.

442 s. Köy Yasasının 286 s. Kanunla değişik 41 inci maddesinde il merkezine bağlı köylerde valinin, ilçelere bağlı köylerde kaymakamların, muhtarın işlerini ve kanunlarla

verilen sair görevlerini yapmadığını görürlerse muhtara yazılı ihtarda bulunacakları, buna rağmen iş görmeyen muhtarın, yetkili idare kurulu kararıyla görevinden uzaklaştırılacağı hükmü yer almış; 5442 s. İl İdare Yasasının 60 inci maddesinde, idare kurullarının, idari, istişare ve kazai olmak üzere türlü karar alacakları; 65 inci maddesinde de, ilçe idare kurulları kararları aleyhine il idare kurullarına, il idare kurullarının gerek birinci ve gerek ikinci derecede verdikleri kararlar aleyhine Danıştay''da ilgililer tarafından Danıştay Kanununa göre itiraz olunabileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda anılan hükümler uyarınca 2576 s. Yasanın yürürlüğe girmesinden önce muhtar ve ihtiyar kurulu üyelerinin görevlerinden çıkarılmasına ait ilçe ve il idare kurulu kararları yargısal karar olarak kabul edilmiş ve 5442 s. Yasanın yukarda anılan 65 inci maddesine göre il idare kurullarının gerek birinci gerekse ikinci derecede verdikleri kararlar Danıştay''da temyizen incelenmiştir.

Ancak. 20.1.1982 gününde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2576 s. Yasanın 15 inci maddesinin 1 inci fıkrasında yer alan, idare ve vergi mahkemelerinin görev alanına giren ve kanunlarla çeşitli kurul ve komisyonlara verilmiş bulunan görev ve yetkilerin, bu mahkemelerin göreve başladığı tarihte sona ereceği yolundaki hükmü uyarınca, il ve ilçe idare kurullarının yargısal görevlerinin idare mahkemelerinin göreve başlamasıyla son bulduğu anlaşılmaktadır.

Bu hukuksal duruma göre, il ve ilçe idare kurullarının yargı görevlerinin kalkmasıyla, artık muhtar ve ihtiyar kurulu üyelerinin görevlerinden çıkarılmasına ait verdikleri kararlar idari işlem niteliğini taşımaktadır.

2576 s. Yasanın 5 inci maddesinin 1 inci fıkrasında, idare mahkemelerinin ilk derecede Danıştay''da çözümlenecek olanlar dışındaki davalara, 2.fıkrasında, özel kanunlarda Danıştay''ın görevli olduğu belirtilen ve İdari Yargılama Usulü Kanununu ile idare mahkemelerinin görevli kılınmış bulunduğu davalara bakacağı belirlemi ş; 2575 s. Danıştay Yasasının 24.maddesinde ilk derece mahkemesi olarak Danıştay''da görülecek davalar sayılmış ve aynı maddenin 2.bendinde. Danıştay''ın belediyeler ile il özel idarelerinin seçimle gelen organlarının organlık sıfatlarını kaybetmeleri hakkındaki istemleri inceleyeceği ve karara bağlayacağı kuralı getirilmiştir.

İl İdaresi Yasasının yukarda anılan 65 inci maddesinde her ne kadar il idare kurullarının birinci ye ikinci derecede verdikleri kararlar aleyhine Danıştay''da itiraz olunabileceği ifade edilmekte ise de; yukarda anılan mevzuat kuralları birlikte değerlendirildiğinde; il ve ilçe idare kurullarının idari işlem niteliğini taşıyan köy muhtar ve ihtiyar meclisi üyelerinin görevden çıkarılmasına ait kararlarına karşı açılan davalar; Danıştay''ın ilk

derece mahkemesi olarak çözümleyeceği davalar arasında bulunmadığı gibi, Danıştayın ilk derecede görevinde bulunan belediyeler ile il özel idarelerinin seçimle gelen organlarının organlık sıfatlarını kaybetmeleri hakkındaki istemlerin tetkiki kapsamında da olmadığı ve nitelik itibarıyla farklılık gösterdiğinden bu bentle de ilgisinin bulunmaması karşısında ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'ın görevinde bulunmamaktadır.

İl İdare Kurullarının gerek birinci gerekse ikinci derecede verdikleri kararlara karşı doğrudan temyiz yoluyla Danıştaya başvurulabileceğinin kabulüne ise: idari işlem niteliğinde bulunan idare kurulu kararlarının ilk derece mahkemesine gidilmeden doğrudan temyiz edilmesi hukuk düzenimize göre mümkün olmadığı gibi, 2575 s. Danıştay Yasasının Danıştay'da temyiz yoluyla görülecek davaları belirleyen 25 inci maddesinde yer alan idare mahkemeleri ile vergi mahkemelerince verilen nihai kararlar ve ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görülen davalarla ilgili nihai kararların Danıştay'da temyiz yoluyla inceleneyeceği ve karara bağlanacağı kuralı uyarınca da olanak bulunmamaktadır.

Bu durum karşısında il ve ilçe idare kurullarının muhtar ve ihtiyar kurulu üyelerinin görevlerinden çıkarılmasına ait olarak verdikleri kararlara karşı açılan davalar. 2576 s. Yasanın 5 inci maddesi uyarınca idare mahkemesinin görevine girmektedir.

Dava, ... ili. ... İlçesine bağlı... Köyü İhtiyar Kurulu üyeleri olan davacıların 442 s. Yasanın 286 s. Kanunla değişik 41 inci maddesi uyarınca görevden uzaklaştırılmalarına ait 14.8.1989 günlü, 177 s. ... İlçe idare Kurulu Kararını onayan... Valiliği İl İdare Kurulunun 20.9.1990 günlü, 278 s. kararının iptali istemiyle açılmış olup yukarıda anılan kanun kuralları uyarınca bu davanın görüm ve çözümü ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'ın görevine girmemekte, idare mahkemesinin görevinde bulunmaktadır.

Açıklanan nedenle, davacıların temyiz isteminin KABULÜ ile Danıştay Sekizinci Dairesince verilen 4.11.1991 günlü, E:1990/1889, K:1991/1712 s. kararın bozulmasına, 28.1.1994 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

GEREKÇEDE KARŞI OY

Danıştay Sekizinci Dairesince 442 s. Köy Yasasının 286 s. Kanunla değişik 33/a maddesindeki "il veya ilçe idare kurulunca" ibaresinin Anayasaya aykırılığı sebebiyle iptali istemiyle yapılan başvuru sonucunda Anayasa Mahkemesince verilen 24.9.1987 günlü, E:1987/4, K:1987/20 s. itirazın reddine ait kararında, il ve ilçe idare kurulunca yargısal usul ve kararlarla, muhtar ve ihtiyar kurulu üyelerinden çıkarma görevinin 2576 s. Kanunla veya sair bir yasa hükmüyle idare mahkemelerine verilmediği, bu işlerin idare mahkemelerinin görev alanına alınmadığı ve il ve ilçe idare kurullarının bu husustaki

görev ve yetkilerinin sona ermediği, il ve ilçe idare kurullarının bu konuda şimdiye kadar aldıkları yargısal nitelikli kararların, bundan sonra yargısal olmasına engel ve idari sayılmasını gerektiren yeni bir hükmün de getirilmediği, evvelce olduğu gibi bundan sonra da il idare kurullarının gerek birinci gerek ikinci derecede verdikleri bu yargısal kararlarına karşı temyiz istemlerinin doğrudan Danıştay'ın inceleyip karara bağlaması gerektiği belirtilmiştir.

Anılan Anayasa Mahkemesi kararı uyarınca İl idare kurullarının muhtar ve ihtiyar kurulu üyelerinin görevden çıkarılmalarına ait gerek birinci gerek ikinci derecede verdikleri kararların yargısal niteliğinin devam ettiğinin, bu kararlara karşı açılacak davaların da temyiz davası olduğunun kabulü zorunludur. Ancak bu kararlara karşı açılacak temyiz davası 2575 s. Danıştay Kanununun, ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görülecek davaları belirleyen 24 üncü maddesinde sayılanlar arasında yer almadığından, bu davanın Danıştay'da temyiz davası olarak incelenmesine olanak bulunmamaktadır.

2576 s. Kanunun 5 inci maddesinde idare mahkemeleri idari yargı düzeninde genel görevli mahkeme olarak kabul edilmiş, anılan Maddenin 1.fıkrasında idare mahkemelerinin, vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derecede Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki davaları çözümleyeceği belirtilmiştir Bu durum karşısında il idare kurullarının muhtar ve ihtiyar kurulu üyelerinin görevden çıkarılmalarına ait birinci ve ikinci derecede verdikleri yargısal kararlara karşı açılacak davaların temyiz davası olarak idare mahkemesinde görülmesi gerektiği görüşüyle çoğunluk kararına gerekçede katılmıyorum.

Kaynak: DKD Sayı 90

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA